

עת"א 3277/08/14 - אוראל אלקבץ נגד ועדת השחרורים, במקום מושבה בבית הסוהר צלמון

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 3277-08-14 אלקבץ (אסיר) נ' משטרת ישראל/שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר ואח' בפני כב' השופט שאהר אטרש - אב"ד כב' השופטת יפעת שיטרית כב' השופט סאאב דבור העותר:
אוראל אלקבץ (אסיר) ע"י ב"כ עוה"ד מוטי נה
נגד
המשיבה:
ועדת השחרורים במקום מושבה בבית הסוהר צלמון ע"י פרקליטות מחוז צפון (פלילי)

פסק דין

1. בפנינו עתירת אסיר כנגד החלטת ועדת השחרורים מיום 30.7.14, אשר החליטה, ברוב דעות, להפקיע את מלוא תקופת רישונו של העותר.
2. העותר מרצה מאסר ראשון למשך 36 חודשים, זאת לאחר הרשעתו בביצוע עבירות שעניינן; שוד מזויין, איומים וגניבה.
3. ביום 28.4.14, בהסכמת המדינה, הוחלט על שחרורו המוקדם, על-תנאי, של העותר להוסטל "שיקום תורני", וזאת בתנאים הבאים:
  - האסיר יקיים אחר תנאי השחרור המפורטים בחוק ובפנקס השחרורים.
  - האסיר יתייצב במשטרה אחת לחודש.
  - האסיר יקיים אחר כל התנאים שנקבעו בתכנית השיקום של רש"א, מיום 11.3.14.
  - האסיר יתייצב בהוסטל "שיקום תורני" במעלה אדומים, מיד ביום שחרורו מבית הסוהר.
  - במועדים שנקבעו לביקורת, יציג האסיר את פנקס האסיר, תלושי משכורת, ויוגש דו"ח מעקב מטעם רש"א.
  - כל הפרה של תנאי מתנאי השחרור בכוחה להעמיד את העותר בפני בקשה להפקעת שחרורו המוקדם. מובהר לאסיר כי אין לשנות תנאי מתנאי השחרור ללא אישור ועדת השחרורים (החלטת השחרור מיום 28.04.14).
4. העותר שוחרר כאמור, בהתאם לתכנית רש"א אשר הוצגה בפני הוועדה ולפיה נקבע כי העותר ישהה

בהוסטל "שיקום תורני", במשך 9 חודשים, לאחריהם ימשיך הוא במסגרת הטיפול למשך שנה נוספת, במהלכה יתגורר מחוץ לתחום ההוסטל (תכנית רש"א, נספח "ה" לתגובת המדינה).

5. עקב הפרות של תנאי הרישיון, המליצה רש"א, ביום 21.7.14, להפקיע את רישונו של העותר. על פי הנטען, בתחילת שהותו בהוסטל העלה העותר טענות נגד אסירים אחרים, אולם משנבדקו טענותיו אלו על ידי הנהלת ההוסטל, הסתבר כי אין להן כל בסיס.

אל נוכח סירובו של העותר לשהות "בהוסטל התורני", ולאחר שהביע את הסכמתו בכתב, הועבר העותר להוסטל אחר בבאר שבע. אך, בהגיעו לשם סירב הוא לשהות בהוסטל ואף עמד על סירובו לשוב אל ה"הוסטל התורני".

על אף שהוסבר לו כי נטישת ההוסטל יש בה משום הפרה של תנאי הרישיון, בחר העותר לעשות דין לעצמו ולא לשוב אל מתחם ההוסטל. מכתבו של מנהל "ההוסטל התורני", מר רועי כץ, מלמד כי העותר לא השתלב ב"הוסטל התורני" מבחינה חברתית והתקשה להשתלב אף מבחינה טיפולית. העותר החזיק פלאפון מתקדם ללא ידיעת הצוות והנהלת ההוסטל, דבר המהווה עבירה מנהלית חמורה. יתר על כן, העותר הסתיר מהצוות הטיפולי את מערכת היחסים בינו לבין בת זוג הנמצאת בהריון מתקדם.

משכך, על רקע המכלול הנ"ל ולאחר התייעצות עם המנהל המחוזי ברש"א, הוחלט לפנות שנית לוועדת השחרורים. ביוזעו כי מנהל "ההוסטל התורני" והנהלה פנו לוועדת השחרורים, החל העותר להטיח דברי ביקורת חריפים בצוות של ההוסטל ועמד בתוקף על סירובו לשוב להוסטל. בהתאם למכתב של מנהל ההוסטל, המדובר הוא באדם מניפולטיבי שאינו בוחל לנקוט בכל אמצעי, כולל שבירת מוסכמות וחציית גבולות על מנת להשיג את מבוקשו. בנוסף, מנהל המוסד הטיפולי התרשם מחוסר כנות בקבלת הטיפול, אי-מוכנות לקבלת מרות של מנהלי "ההוסטל התורני" ושל ההוסטל בבאר שבע, מניפולטיביות והעלאת טיעונים באשר להיותו של העותר מאוים על ידי דיירים אחרים; טיעונים שלא זכו לכל ביסוס עובדתי.

6. בתאריך 30.6.14, התקיים דיון בוועדת השחרורים. מחד, חזרה נציגת היועץ המשפטי לממשלה על טיעוניה וביקשה מהוועדה להפקיע את מלוא תקופת הרישיון וזאת אל נוכח האמור לעיל. מנגד, העותר העלה טענות נגד מנהלי "ההוסטל התורני" וציין כי עבר כברת דרך מבחינה טיפולית והתנהגותו התאימה לנוהלי ההוסטל. כן, העותר הציג מצג לפיו, הוא מעוניין להמשיך בהליך הטיפולי ואף הוכנה עבורו תכנית טיפולית, כך שלא ניתן היום לבטל במחי יד את כל השלבים שהוא הצליח לעבור ולהביא בכך לאובדן פרי עמלו. התקנון של ההוסטל אינו אוסר על שימוש בפלאפון, ועזיבת העותר את ההוסטל בבאר שבע באה על רקע איומים עליו עקב אמירותיו לפיהן הוא לא מוכן לשהות במקום שיש בו משתמשים בסמים ואלכוהול, כך לדידו. העותר חזר והדגיש את היותו נקי מסמים, את העובדה כי בהוסטל מעשנים סמים ושותים אלכוהול ושהוא לא יכול לשהות בסביבה שכזו, דבר אשר הביא אותו, לעזוב את ההוסטל.

7. לאחר שוועדת השחרורים שמעה את טיעוני הצדדים, הוחלט, ברוב דעות, על הפקעת מלוא תקופת הרישיון. הוועדה ביססה את החלטתה על כך שהעותר הפר את התכנית הטיפולית מטעם רש"א, על דבריו של העותר עצמו עת הצהיר כי ידוע לו שכל הפרה של תנאי השחרור תביא אותו חזרה אל בין כתלי הכלא, על הפרת נוהלי ההוסטל, החזקת מכשיר פלאפון מתקדם והסתרת העובדה באשר לבת זוגו הנמצאת בהיריון. כאמור, בסופו של יום, החליטה הוועדה להפקיע את מלוא תקופת התנאי וזאת, על רקע הפרות תנאי השחרור הכוללות את סירובו החד משמעי של העותר להמשיך ולהשתתף בתכנית השיקומית מטעם רש"א. יודגש כי, הוועדה לקחה במניין שיקוליה גם את העובדה כי הותר לעותר לעזוב את ההוסטל התורני ולעבור להוסטל בבאר שבע. אולם, בפועל, הוא סירב לעשות זאת. הוועדה יחסה משקל גם לתכנית השיקום הפרטית, אשר נבדקה ביסודיות, כאשר שניים מחברי הוועדה סברו כי תכנית שיקום זו אין בה די כדי לתת מענה הולם למסוכנות הנשקפת מצדו של העותר. דעת המיעוט סברה, כי אל נוכח העובדה כי מדובר בעותר שעבר תהליך משמעותי בכלא לשם שינוי אורחות חייו, תהליך שעודנו נמצא בעיצומו, ועל רקע המכתב של מר רונן איילון מיום 20.7.14 (שאינו חד משמעי בקשר להפקעת הרישיון) ולאור המכתב מלשכת הרווחה קריית ים, לפיו קיימת מוכנות לקבל את העותר לטיפול, מוטב שלא להפקיע את הרישיון.

8. בדיון אשר התקיים בפנינו ביום 25.8.14, העלו הצדדים את טיעוניהם בעל פה, כאשר ב"כ העותר שב והדגיש כי עניין לנו בהחלטה הלוקה בחוסר סבירות, תוך שהוא מפנה למסמך ז' שלא היה מונח בפני הוועדה. ב"כ המלומד של העותר הוסיף בציינו, כי השופט שישב בוועדת השחרורים חרץ את דינו של העותר עוד בתחילת הדיון, עת פנה אליו באומרו כי העותר הפר את האמון שניתן בו. טענותיו של העותר לא נבדקו לעומק וברור הדבר כי על רקע המסלול הטיפולי הארוך והתלול שהעותר עבר, תמוהה הטענה לפיה העותר הביא במו ידיו לגדיעת הגזע עליו נשען פרי עמלו. הוועדה שגתה עת לא יחסה את המשקל הראוי להליך השיקום שהעותר עבר בכלא, לעובדה כי זהו מאסרו הראשון, לגילו בהיותו בן 24, לחרטה הכנה שלו ולנסיבותיו האישיות. לא יעלה על הדעת שעקב רצונו של העותר להתרחק מאנשים המשתמשים בסמים ואלכוהול, ייענש הוא בחומרה על ידי הפקעת מלוא תקופת השליש.

יתר על כן, ב"כ המלומד של העותר ציין כי התקנון של ההוסטל אינו אוסר על החזקת מכשיר פלאפון וכי המכתב של רש"א אינו חד משמעי.

לגישתו של ב"כ העותר, בהינתן האמור, לא היה מקום להפקיע את תקופת התנאי. העותר עצמו ציין כי הוא לא הסתיר את עניין החזקת הפלאפון ואת הריונה של בת הזוג, ועובדה היא ששיתף את חברי הקבוצה בדברים אלה. בנוסף, הוא חזר והדגיש את עובדת היות העותר מאוים ואת סירובו להיות במחיצת אנשים המשתמשים בסמים. לדבריו, בהגיעו להוסטל בבאר שבע נאמר לו כי הוא לא מתאים להוסטל, איימו עליו ולפני שהוא עזב את המקום, דיווח על כך לגורמים הרלוונטיים.

במעמד הדיון בפנינו, חזר נציג היועץ המשפטי על נימוקי התשובה שלו וביקש לדחות את העתירה תוך שהוא תוקע את יתדות טיעוני בנימוקים בכתב שהוגשו מטעמו ובהחלטת הוועדה המנומקת, על רקע הפרות החוזרות והנשנות של תנאי השחרור על תנאי.

9. כלל נקוט הוא כי בבוא בית המשפט לבחון את החלטת וועדת השחרורים, אינו נוהג להחליף את שיקול דעתה של הוועדה בשיקול דעתו הוא, אלא בוחן את חוקיות ההחלטה, סבירותה ואם נפלו פגמים בהליך קבלתה (ראה לדוגמה ע"א 2/83 **ועדת השחרורים נ' אסיאס**, פ"ד לז(2) 688, 695). יאמר כבר עתה, כי החלטת המשיבה 1, הינה סבירה ועניינית ושורשיה יונקים ממעיין שיקולים צלול ושיקוף כך שלא נגועה היא בשיקולים פסולים, ו/או בחוסר סבירות ומשכך אין מקום להתערב בהחלטה זו.

המשיבה שקלה את כל השיקולים הרלוונטיים, ייחסה להם את המשקל היחסי הנכון וביססה את החלטתה על ההפרות החוזרות ונשנות מצד העותר.

על רקע התנהלותו של העותר, ברור הדבר כי הפר הוא, יותר מפעם אחת, את תנאי השחרור, כפי שהוחלט עליהם, ביום 28.4.14.

התנהגותו הטובה במהלך שהותו בכלא, ההליך הטיפולי שהשתלב בו, טרם הוחלט על שחרורו המוקדם, הביאו את נציג היועץ המשפטי לממשלה להסכים לשחרור המוקדם בתנאים שנקבעו בגוף ההחלטה. ברור הדבר כי העותר אינו יכול להמשיך ולפרוע את השטר של התנהגות טובה בין כתלי הכלא, פעם נוספת, מקום בו שטר זה כבר נפרע עת הוחלט על שחרורו המוקדם בהסכמת הצדדים.

לאחר השחרור, היה על העותר לקיים אחר התנאים שנקבעו על ידי וועדת השחרורים, ובכללם את נוהלי ההוסטל. העותר עצמו הצהיר בפני וועדת השחרורים, במעמד הדיון בוועדה במסגרת הבקשה לשחרור מוקדם, כי הוא יכבד את תנאי השחרור באומרו בזו הלשון "**אני מביע חרטה על מעשיי, אני מבקש שתתנו לי המשך טיפול בהוסטל. אני יודע שהפרה של כל תנאי תחזיר אותי לכלא**". יתר על כן, הוועדה עצמה הזהירה את העותר (סעיף 6 להחלטת הוועדה), כי הפרת תנאי מתנאי השחרור תגרום להבאת עניינו שוב בפני וועדת השחרורים.

10. העותר הפר את תנאי השחרור יותר מפעם אחת, עת החזיק במכשיר פלאפון מתקדם בתוך ההוסטל, עת הסתיר את דבר הריונה של בת זוגו, עת לא קיים אחר הנהלים של "ההוסטל התורני", עת עזב את ההוסטל בבאר שבע וסרב להשתלב בו, וזאת על אף בקשתו הוא עצמו לעבור לשם והסכמתו להשתלב באותו הוסטל.

אף אם נניח לרגע קט, כי החזקת מכשיר פלאפון (ו/או הסתרת דבר הריונה של בת זוגו), אין בה, לבדה, משום הפרה של תנאי ההוסטל, הרי - גם אז, קיימות הפרות אחרות הנוגעות להתנהגותו של העותר, שיש בהן משום חציית גבולות כגון; עזיבת ההוסטל באופן עצמאי ואי ציות להוראות של הצוות הטיפולי. כן, ברור הדבר כי, לא כל הנחיה והוראה של הנהלת ההוסטל ואנשי הצוות צריכה להיות רשומה בתקנון עצמו. היה על העותר לקיים אחר דרישות אנשי הצוות, אף אם דרישות אלו לא כתובות על נייר כלשהו. מהמסמכים שצורפו צוין כי החזקת מכשיר פלאפון מתקדם מהווה עבירה מנהלית חמורה ומכאן שאסור היה לעותר לנהוג בניגוד להוראה זו.

התכנית הפרטית, אין בה כדי להצדיק את אי הפקעת התנאי, וזאת בשים לב לעובדה כי שחרורו המוקדם בא על רקע תכנית רש"א, שהופרה באופן ברור.

כאמור, וועדת השחרורים מצאה לנכון להורות על שחרורו המוקדם של העותר, לאחר שהונחה על שולחנה תכנית ספציפית מטעם רש"א, ולאחר שהעותר עצמו התחייב לקיים אחר לשונה וכתבה של אותה תכנית. לא יהא זה סביר ומידתי, כיום, להימנע מהפקעת התנאי לאחר שהעותר הפגין חוסר מוכנות לקבלת מרות ולימד על חוסר רצון לקבלת סמכות והוכיח כי אינו בוחל בחציית גבולות.

11. פועל יוצא, לא נפל כל פגם שיצדיק התערבות בהחלטת הוועדה, כך שהנתונים שהצטברו בפניה הביאוה, בצדק, להפקעת הרישיון.

בשולי ההחלטה, רואים אנו לנכון להתייחס לדעת המיעוט אשר לפיה יש בתכנית הטיפולית שהוצגה כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מן העותר. הננו סבורים כי תכנית פרטית זו, אין בה די כדי להלום את נסיבותיו של המעשה ושל העושה, וזאת על רקע ההפרות החוזרות והנשנות של תנאי השחרור.

שחרורו המוקדם של העותר, בא על רקע התנהגותו בכלא וההליך הטיפולי שעבר ועל רקע זה החליטה הוועדה לשחררו, כל זאת, בשים לב לתכנית רש"א. לא יעלה על הדעת, לתת משקל כפול להתנהגות החיובית בכלא (אשר כבר נלקחה בחשבון עת הוחלט על שחרור המוקדם של העותר) לאחר שהעותר הפר את תנאי השחרור באופן בוטה ובכך לימד כי התכנית הפרטית אין בה די כדי לענות על הצרכים והיעדים העומדים בבסיסה.

בהינתן האמור, אנו מורים על דחיית העתירה.

ניתן היום, ט' אלול תשע"ד, 04 ספטמבר 2014, בהעדר הצדדים.

ס' דבור, שופט

י' שטרית, שופטת

**ש' אטרש, שופט
[אב"ד]**